

Notitie / Memo

**HaskoningDHV Nederland B.V.
Rivers, Deltas & Coasts**

Aan: V.O.F. P. Pouw en Zn.
Van: Willem Kuijsten
Datum: 28 september 2015
Kopie: Bart Zwaan
Ons kenmerk: RDC9V8013-105N001D01
Classificatie: Open

Onderwerp: Quickscan Ecologie t.b.v. bestemmingsplanwijziging Molenweg 22 Abcoude

Inleiding

De V.O.F. P. Pouw en Zn. wil haar agrarisch bedrijf moderniseren. Het bedrijf beschikt in de huidige situatie over relatief veel en verouderde stallen, hetgeen niet efficiënt is voor de bedrijfsvoering. Er kan niet efficiënt worden gewerkt en de ontsluiting van de stallen voor vee- en voerwagens is slecht. Bovendien voldoet een groot deel van de stallen niet meer aan de nieuwste eisen met betrekking tot dierenwelzijn.

De modernisering bestaat uit de sloop van enkele stallen en het bouwen van een nieuwe stal. De nieuwe stal krijgt een oppervlakte van circa 2.000 m² en past niet binnen de begrenzing van het huidige bouwvlak. De stal zal gedeeltelijk worden uitgebouwd richting het oosten, op de locatie waar in de huidige situatie grasland aanwezig is. Voor deze uitbreiding is een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor een bestemmingsplanwijziging is het noodzakelijk om de mogelijke effecten op beschermde natuur weer te geven en weer te geven of het reëel is, dat de eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen verkregen worden. Voor het plangebied is dus in ieder geval een toetsing aan de wetgeving noodzakelijk.

Deze notitie beschrijft het (mogelijk) voorkomen van volgens de Flora- en faunawet beschermde soorten en de beschermde gebieden in en nabij het plangebied. De rapportage vormt een ecologische effectbeoordeling van de ingreep en de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet en de toetsingskaders van de EHS en de Natuurbeschermingswet. Het juridisch kader staat in de Bijlage.

Afbakening

Natuurbescherming in Nederland is onder te verdelen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura2000-gebieden) en via het beleidsinstrument van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Soortbescherming is geregeld via de Flora- en faunawet. Voor een bestemmingsplanwijziging is het noodzakelijk om de mogelijke effecten op beschermde natuur weer te geven en weer te geven of het reëel is, dat de eventueel benodigde vergunningen en ontheffingen verkregen worden. Voor het plangebied is een toetsing aan de wetgeving noodzakelijk (QuickScan).

Het onderzoek dat wordt uitgevoerd bestaat uit de volgende onderdelen:

Flora- en faunawet

- Bepalen van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van beschikbare verspreidingsgegevens (o.a. waarneming.nl en telmee.nl) en habitatgeschiktheid op basis van een eenmalig verkennend veldbezoek;
- Beoordelen of en welke effecten ten gevolge van de sloop optreden en of die leiden tot een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet;
- Beoordelen of nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten nodig is;
- Indien overtreding van de Flora- en faunawet niet is uit te sluiten, beoordelen of in de toekomst ontheffing kan worden verkregen en/of welke mitigerende en compenserende maatregelen daar op hoofdlijnen voor nodig zijn.

Natuurbeschermingswet

Via de Natuurbeschermingswet 1998 zijn Natura2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten beschermd. De dichtstbijzijnde Beschermde Natuurmonumenten zijn de Oeverlanden Gein en Oeverlanden Winkel. De Oeverlanden Gein liggen op een afstand van 1,2 kilometer en de Oeverlanden Winkel liggen op een afstand van circa 1,7 kilometer. Overige Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden liggen op meer dan drie kilometer van het plangebied (Botshol ca. 3,5 km en Oostelijke Vechtplassen ca. 4,5 km). Tussen de Oeverlanden Winkel en Botshol en het plangebied ligt bovendien de Rijksweg A2, Amsterdam – Utrecht. Tussen de Oeverlanden Gein en het plangebied ligt de spoorweg Amsterdam – Utrecht en tussen de Oostelijke Vechtplassen en het plangebied liggen naast de spoorweg ook het Amsterdam – Rijnkanaal en de bebouwde kom van Nederhorst den Berg.

De sloop van de kleinere stallen en bouw van een grote stal zal alleen tijdens de realisatie kunnen leiden tot emissie van geluid, licht, stikstof en eventueel andere verstoringsbronnen. Vanwege de aanzienlijke afstand tot de Beschermde Natuurmonumenten en Natura 2000-gebieden, de aanwezigheid van intensieve infrastructuur tussen het plangebied en beschermde natuurgebieden en de kleinschaligheid van de ingreep worden geen negatieve effecten verwacht ten aanzien van de Beschermde Natuurmonumenten en instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Er wordt in deze notitie daarom niet dieper ingegaan op de natuurwaarden beschermd in de Natuurbeschermingswet.

EHS

In de directe nabijheid van het plangebied ligt de Angstel en het Fort bij Abcoude, beide maken deel uit van de EHS. De Angstel ligt direct westelijk van het plangebied op 20 meter afstand. Het Fort bij Abcoude ligt noordelijk van het plangebied op een afstand van ruim 100 meter.

Figuur 1: Ligging van het plangebied t.o.v. EHS (bron: webkaart.provincie-utrecht.nl).

Het EHS beleidskader is niet van toepassing, omdat de ingreep niet binnen de EHS plaatsvindt en er geen activiteiten plaatsvinden die door externe effecten de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS hier aantasten. Het omvormen van het plangebied is van tijdelijke aard en in de toekomstige situatie treden geen situaties op die voor meer verstoring zorgen (t.o.v. de huidige situatie) ten aanzien van de EHS. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarde van de EHS zijn niet aan de orde.

Omdat geen effecten optreden op beschermde gebieden wordt in deze notitie alleen verder ingegaan op door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Plangebied en geplande ingreep

Het plangebied ligt ten zuiden van de bebouwde kom van Abcoude aan de Molenweg 22. Aan de overzijde van de Molenweg stroomt het veenriviertje de Angstel. Noordelijk van het plangebied ligt het Fort bij Abcoude en een paar honderd meter oostelijk van het plangebied ligt de spoorlijn Amsterdam Utrecht.

Op het erf zijn zeven verschillende stallen aanwezig, waarvan er zes plaats zullen maken voor één grote stal. De stallen zijn gebouwd in de periode 1975 – 1985. Eén stal is iets nieuwer (1989) en blijft staan. Hoe de sloop en bouw exact zullen worden uitgevoerd is in deze fase nog niet bekend. Rondom de stallen is verharding aanwezig met hier en daar opslag van onkruiden en wilgjes. Aan de noordzijde van het erf ligt een sloot; deze blijft gehandhaafd en ligt feitelijk buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aan de westzijde van het plangebied is erfbeplanting aanwezig.

Er vindt geen vergroting van de veestapel plaats, het aantal vleeskoeien blijft gelijk.

In figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 3 is een impressie van het plangebied gegeven met foto's. Figuur 4 laat de te slopen stallen en nieuw te bouwen stal zien.

Figuur 2: Locatie en afbakening plangebied (rood), kaartmateriaal Cyclomedia.

Figuur 3: Impressie van het plangebied met de te slopen gebouwen en aanwezige erfbeplanting.

Figuur 4: Locatie en voorgenomen ontwikkeling (rood = sloop, blauwe kader = nieuwe stal) kaartmateriaal Cyclomedia.

Aanwezige beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied en omgeving is allereerst een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn de beschikbare bronnen geraadpleegd op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Dit betreft met name openbaar beschikbare verspreidingsinformatie (websites: telmee.nl, Zoogdiervereniging, RAVON etc.). Omdat voor soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke inrichting, zijn alleen zwaarder beschermde soorten (van tabel 2 en 3 van de FFwet) beschouwd.

Vervolgens is op 15 september 2015 een veldbezoek uitgevoerd, gericht op het inschatten van de geschiktheid van het plangebied en de omgeving als habitat voor de beschermde soorten die, volgens de bureaustudie, voorkomen in de regio. Dit is geen gericht onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten, omdat er voor elke soortgroep een eigen inventarisatiemethodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Aanvullend op het veldbezoek van 15 september is het plangebied ook in de avond van 29 september bezocht om het belang van het plangebied voor vleermuizen te bepalen.

In dit hoofdstuk is per soortgroep aangegeven welke soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied.

Vaatplanten

Een groot deel van het plangebied is verhard met betonplaten en asfalt. Daarnaast is een deel onverhard maar kaal substraat aanwezig zonder begroeiing. Op het terrein wordt regelmatig met ruige mest gereden, waardoor er sprake is van een zeer voedselrijke situatie. De randen van het plangebied en begroeide overhoekjes op het erf herbergen een ruige en voedselrijke vegetatie. Er zijn geen geschikte standplaatsen aanwezig voor beschermde vaatplanten.

Conclusie: in het plangebied komen geen beschermde plantensoorten voor.

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geschikt voor algemene grondgebonden zoogdieren. Er kunnen verschillende (spits)muizensoorten voorkomen in het plangebied, daarnaast komen mogelijk egel, mol en bruine rat voor in het plangebied. Omdat er op het erf veel katten rondlopen is het niet aannemelijk dat er grote dichtheden van betreffende soorten aanwezig zijn. Streng beschermde soorten die in de omgeving voorkomen zijn boomarter en waterspitsmuis. Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor deze soorten.

Conclusie: in het plangebied komen geen streng beschermde grondgebonden zoogdieren voor.

Vleermuizen

Direct noordelijk van het plangebied ligt het Fort bij Abcoude; dit is een bekende overwinteringsplaats voor watervleermuis, baardvleermuis en gewone grootoorvleermuis (Jansen et al., 2010). De fortgrachten en de Angstel westelijk van het plangebied vormen foerageergebied voor watervleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en op grotere hoogte boven het gebied de rosse vleermuis.

Op 29 september zijn 's avonds gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis binnen het plangebied, de overige soorten foeragerend boven de fortgrachten en de Angstel en haar oevers. In de grootste stal (die niet wordt gesloopt) foerageerden op 29 september minimaal 10 gewone dwergvleermuizen. Eén individu hiervan was zo nu en dan aan het baltsen tijdens het foerageren in de stal.

De te slopen stallen hebben enkele muren van hout of steen. De daken bestaan uit golfplaten, zonder ruimte tussen plafond en dak. In de te slopen bebouwing is geen geschikte ruimte voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Bomen op het erf of langs de randen van het erf blijven zoveel mogelijk behouden. Bomen die eventueel verwijderd zullen worden zijn jong en holen, scheuren of loshangend schors, waarachter vleermuizen kunnen verblijven ontbreken in deze bomen. Er zijn geen baltsende vleermuizen aangetroffen in de te slopen stallen.

Conclusie: in het plangebied en de directe omgeving komen meerdere vleermuissoorten voor. De te slopen stallen herbergen geen kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek op 15 september zijn de volgende vogels aangetroffen in het plangebied: huismus, witte kwikstaart, spreeuw, turkse tortel, boerenwaluw en vink. Tijdens het veldbezoek op 29 september 's avonds is een bosuil gehoord vanuit de bomen op het Fort bij Abcoude. Naast deze soorten kan nog een aantal algemene broedvogelsoorten worden verwacht in het plangebied. Het gaat om soorten als merel, heggenmus, roodborst, koolmees, pimpelmees, houtduif, ekster etc. Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelnesten aangetroffen. Dhr. Pouw is gevraagd over het voorkomen van broedvogels op zijn erf. Hij gaf aan dat de spreeuwen altijd aanwezig zijn in de nazomer en dat de huismussen broeden in het woonhuis. De steenuil had hij nog nooit gezien binnen het plangebied.

Er is een aantal soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is. Deze soorten zijn namelijk niet goed in staat om zelf een nest te maken. Voorbeelden hiervan zijn diverse uilensoorten, gierzwaluw, huismus en verschillende roofvogels. Er broeden geen uilen of roofvogels in het plangebied of de directe omgeving.

Ook voor gierzwaluwen is het plangebied ongeschikt, deze soort broedt niet in het plangebied. Van de soorten waarvan het nest jaarrond is beschermd broedt alleen de huismus in het plangebied.

Conclusie: in en direct rondom het plangebied kunnen algemene vogelsoorten broeden. Daarnaast broedt de huismus in het plangebied, namelijk in het woonhuis. Overige soorten waarvan het nest jaarrond is beschermd broeden niet in het plangebied.

Vissen

Open water maakt geen onderdeel uit van het plangebied. Beschermd vissoorten zijn daarom niet aanwezig in het plangebied.

Conclusie: er komen geen beschermde vissoorten voor in het plangebied.

Reptielen en amfibieën

In de omgeving van het plangebied komen alleen algemene amfibiesoorten voor, als kleine watersalamander, bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. De rugstreeppad is wel bekend uit de bredere omgeving, maar nooit aangetroffen in de directe omgeving van het plangebied. In 2013 is het plangebied onderzocht door Bureau Viridis in opdracht van de provincie Utrecht (Dijk et al., 2014). Daaruit blijkt dat de rugstreeppad niet aanwezig is in het plangebied. Ook ringslang is nooit aangetroffen in het plangebied of de directe omgeving daarvan.

Conclusie: in het plangebied komen geen streng beschermde amfibieën en reptielen voor.

Ongewervelden

In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van streng beschermde insecten of overige ongewervelde fauna. Daarnaast is er in of rondom het plangebied geen geschikt habitat aanwezig voor streng beschermde insecten en andere ongewervelden.

Conclusie: in het plangebied komen geen beschermde ongewervelden voor.

Conclusies

In Tabel 1 staat weergegeven welke soorten in ieder geval voorkomen en welke soorten mogelijk kunnen voorkomen in het plangebied. In de hierna volgende paragraaf worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de soorten die (mogelijk) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. De soorten en soortgroepen waarvan het voorkomen is uitgesloten worden niet verder behandeld in deze rapportage.

Tabel 1: Mogelijk voorkomende beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of direct rondom het plangebied, op basis van beschikbare verspreidingsinformatie en veldbezoek. Alleen soorten van FFwet-tabel 2 en 3 zijn aangegeven.

Soortgroep	Mogelijk aanwezig?	Mogelijk voorkomende soorten	Beschermingscategorie FFwet
vaatplanten	nee		
grondgebonden zoogdieren	nee		
vleermuizen	ja	gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis,	tabel 3

		rosse vleermuis	
vogels	ja	algemene soorten	niet-jaarrond soorten
		huismus	jaarrond beschermde soorten
vissen	nee		
amfibieën	nee		
reptielen	nee		
ongewervelden	nee		

Mogelijke effecten van de ingreep op beschermde natuurwaarden

Vleermuizen

De ontwikkeling in het plangebied leidt niet tot de vernietiging van verblijfplaatsen van vleermuizen. Mogelijke verblijfplaatsen zijn alleen aanwezig in de grootste stal, het woonhuis en/of de bomen langs de Molenweg zelf. Deze gebouwen en bomen blijven behouden. Omdat bomen en groen in het plangebied zoveel mogelijk wordt gespaard leidt de ontwikkeling niet tot verlies van foerageergebied.

Wanneer 's nachts wordt gewerkt is het niet uit te sluiten dat foeragerende of langsvliegende vleermuizen door de daarbij gebruikte verlichting worden verstoord. Daarnaast kunnen mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in het woonhuis, de grote stal of bomen langs de Molenweg worden verlicht en dus verstoord worden.

Conclusie; Wanneer werkzaamheden 's nachts worden uitgevoerd, kan de hierbij gebruikte verlichting zorgen voor verstoring van foerageergebied, vliegroutes en verblijfplaatsen.

Vogels

Broedsels in het plangebied kunnen worden verstoord door geluid, licht of optische effecten, indien de broedgevallen zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden. Het is mogelijk dat, wanneer tijdens het broedseizoen wordt gewerkt broedende vogels hun nesten verlaten, eieren onbebroed blijven, jongen verhongeren of gepredeerd worden..

Het huidige agrarisch gebruik van het plangebied houdt in dat momenteel ook volop wordt gewerkt in het plangebied met shovels en tractoren en veeervoerwagens tijdens het broedseizoen. Broedvogels in het plangebied zijn zodoende gewend aan enige mate van verstoring in de directe omgeving van hun nest. Naar verwachting worden alleen de nesten in de directe nabijheid of in de te slopen stallen zelf dusdanig verstoord dat dit kan leiden tot mislukking van de broedsels.

De huismussen broeden in het woonhuis en foerageren op het omliggende erf. Het woonhuis wordt van de rest van het plangebied afgeschermd door een brede haag aan de zuidzijde van de tuin, een twee meter hoge schutting en een schuur die gehandhaafd blijft. Dat betekent dat broedsels van de huismus afgeschermd zijn van werkzaamheden in het plangebied zelf. Onderdeel van het nest van de huismus is de hele functionele leefomgeving van de soort, dus ook foerageergebied, schuilgelegenheid, water- en stofbaden. Deze functionele leefomgeving ligt deels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Het broedseizoen valt voor veel soorten ongeveer binnen de periode maart t/m augustus, maar ook daar buiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen.

Conclusie; Wanneer werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kan dit leiden tot verstoring van broedende vogels en kunnen broedsels verloren gaan.

Conclusies

De onderstaande tabel geeft weer voor welke beschermde soort(groep)en het te verwachten is dat, zonder mitigerende maatregelen, negatieve effecten zullen optreden.

Tabel 2: Mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of nabij het plangebied.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effecten	Ffwet artikel
vleermuizen	gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis	verstoring foerageergebied of verblijfplaatsen door werkverlichting	11
vogels	broedvogels van erven en tuinen	aantasting en verstoring van broedgevallen	11
vogels (jaarrond beschermd)	huismus	aantasting en verstoring van broedgevallen	11

Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

Er dient rekening gehouden te worden met het optreden van schadelijke effecten ten aanzien van vleermuizen en hun foerageergebied en verblijfplaatsen. Effecten zijn te voorkomen door de werkzaamheden overdag uit te voeren of bij nachtelijke activiteiten vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken.

Broedvogels

Er dient rekening te worden gehouden met het optreden van schadelijke effecten op broedvogels. Effecten zijn te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken, dus in de periode van september t/m half maart. Wanneer dit niet mogelijk is kan voorafgaand aan het broedseizoen de broedbiotoop voor vogels ongeschikt worden gemaakt en (gedurende het broedseizoen) te houden; dit betekent het rooien van de bomen en overige beplanting buiten het broedseizoen en waar nodig geregeld maaien. Deze laatste methode geeft echter geen volledige garantie dat vogels niet gaan broeden in het plangebied. Bovendien kan een aantal soorten in of op de te slopen stallen gaan broeden.

Ontheffing voor verstoring van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van verstoring van broedende vogels noodzakelijk is.

Consequenties t.a.v. de Flora- en faunawet

Het volgende wordt geconcludeerd ten aanzien van effecten op beschermde natuurwaarden:

- Voor de mogelijk voorkomende licht beschermde soorten (tabel 1 FF-wet) geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van ontheffingsplicht. De algemene zorgplicht is wel van kracht.
- Van de zwaarder beschermde soorten is het niet uit te sluiten dat broedvogels en vleermuizen voorkomen in (de directe nabijheid van) het plangebied.
- Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten op broedvogels en vleermuizen aan de orde zijn indien geen maatregelen worden genomen. Mitigerende maatregelen zijn nodig om deze effecten te beperken of te voorkomen.
- De maatregelen bestaan uit het voorkomen van verstoring van vogelbroedgevallen en foerageergebied en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Literatuur

Jansen, E.A., W.G. Overman & S.J. Vreugdenhil, 2010. Overwinterende vleermuizen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie - Soorten, aantallen en verspreiding in het seizoen 2009/2010. Rapport 2010.26. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Dijk, S. van, M. Meijrink & Th. de Jong, 2014. Resultaten flora- en faunakartering 2013 omgeving Mijdrecht. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.

Websites:

www.telmee.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

amsterdam.knnv.nl

webkaart.provincie-utrecht.nl